

LBRIS

We know
books

CIPRIAN VOICILĂ

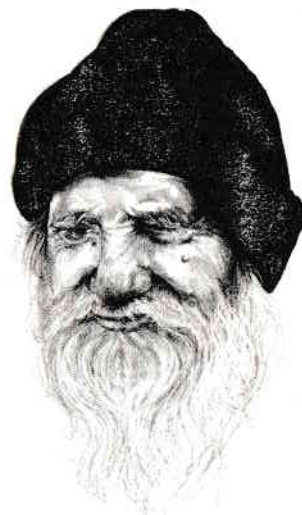
CHIPURI ALE SFINTENIEI
12 BIOGRAFII ȘI ÎNVĂȚĂTURI
ALE PĂRINȚILOR CONTEMPORANI DIN GRECIA

PREȘIA

CUPRINS

PAGINA 7	ÎN LOC DE PREFAȚĂ
PAGINA 9	CAPITOLUL I SFÂNTUL PORFIRIE KAVSOKALIVITUL, ÎNTRUCHIPAREA DRAGOSTEI NEMĂRGINITE
PAGINA 37	CAPITOLUL II SFÂNTUL EFREM KATUNAKIOTUL, UCENICUL DESĂVÂRȘIT
PAGINA 57	CAPITOLUL III CUVIOASA MACRINA, UCENICA SFÂNTULUI IOSIF ISIHASTUL: „ÎN MIJLOCUL MULTEI OSTENELI ÎL AFLĂ CINEVA PE DUMNEZEU”
PAGINA 83	CAPITOLUL IV DIN VIAȚA CUVIOSULUI PĂRINTE NICOLAE PLANAS, O LITURGHIE CONTINUĂ
PAGINA 99	CAPITOLUL V GHERONDA ANTIM AGHIORITUL, CUVIOSUL ÎNFLĂCĂRAT DE IUBIREA DUMNEZEIASCĂ
PAGINA 113	CAPITOLUL VI NOUL MUCENIC FILUMEN, AGHIOTAFITUL

- PAGINA 127 | CAPITOLUL VII
MAICA GAVRILIA PAPAYANNIS,
MISIONARA IUBIRII
- PAGINA 145 | CAPITOLUL VIII
STAREȚUL SIMON ARVANITIS ȘI
DRAGOSTEA NECONDIȚIONATĂ DE SEMENI
- PAGINA 161 | CAPITOLUL IX
PĂRINTELE NECTARIE VITALIS, „COPILUL”
SFÂNTULUI NECTARIE DIN EGHINA
- PAGINA 175 | CAPITOLUL X
PĂRINTELE FOTIS LAVRIOTUL,
FERICITUL NEBUN ÎNTRU HRISTOS:
„NU-MI PĂSA CE AVEA SĂ ZICĂ LUMEA,
EU PENTRU HRISTOS LUCRAM”
- PAGINA 191 | CAPITOLUL XI
SFÂNTUL IACOV ȚALIKIS: „DACĂ AVEM
DRAGOSTE ÎNTRE NOI, ATUNCI SUNTEM
FII AI LUI DUMNEZEU”
- PAGINA 209 | CAPITOLUL XII
SFÂNTUL BUCURIEI FĂRĂ DE SFÂRȘIT,
EVMENIE SARIDAKIS
- PAGINA 221 | NOTE

Cuviosul Porfirie Kavsokalivoitul a fost un strălucit reprezentant al tradiției isihaste și unul dintre cei mai harismatici sfinți ai Ortodoxiei. Simpla lectură a mărturiilor despre el, și a învățăturilor sale, bucură inima cititorului. Prin cuvântul său viu, și prin întregul său fel de a fi, îi povățuia pe creștini să își concentreze atenția minții spre prezența Domnului nostru Iisus Hristos și să-L dorească doar pentru El Însuși. Părintele Porfirie repeta deseori: „Nu ajungeți sfinți vânând răul. Lăsați răul! Să priviți către Hristos, iar El vă va mântui. În loc să stați în afara ușii și să alungați răul, mai bine disprețuiți-l, nebăgându-l în seamă. Năvălește asupra voastră răul? Voi dăruiți-vă toată puterea lăuntrică binelui, adică lui Hristos. Rugați-vă: «Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă». Știe El cum să vă miluiască, în ce chip. Și, când vă umpleți de bine, nu vă mai întoarceți spre rău. Deveniți, prin harul lui Dumnezeu, buni. Unde să mai afle răul loc atunci? Se risipește!” Părintele Porfirie Bairaktaris a fost trecut în rândul sfinților în data de 1 decembrie 2013 și este prăznuit, an de an, pe 2 decembrie.

Sfântul Porfirie a apărut pe lume la data de 7 februarie 1906, în satul Sfântul Ioan, din Insula Evia, în familia unor oameni plini de dragoste pentru Dumnezeu – Leonid și Elena Bairaktaris. Leonid era cântăreț la biserica din sat. La un moment dat, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a făcut cunoștință cu Sfântul Nectarie al Eghinei.

Evangelos era cel de-al patrulea copil dăruit de Dumnezeu familiei Bairaktaris. Presat de nevoile materiale, Leonid s-a hotărât să plece în America pentru a munci la Canalul Panama și a-și ajuta, astfel, familia numeroasă, rămasă în Insula Evia.

Iată cum povestea Sfântul Porfirie, retrăind amintirile din prima copilărie, relevându-le ascultătorilor primele chemări, pe care le-a simțit în adâncul inimii, pentru a urma calea monahală: „În Evvia există un sat, Sfântul Ioan; din acest sat mă trag eu. Părinții mei erau săraci, pentru aceasta tata a plecat din sat și s-a dus în America. Acolo a lucrat ca muncitor la Canalul Panama. Noi, copiii, lucram încă de mici în sat. Udam grădina, copacii, pășteam vitele, alergam pretutindeni unde ne spuneau cei mari. Eu, de mic, pășteam vitele pe munte. Eram prostănac și rușinos. La școală am fost numai în clasa întâi și n-am învățat aproape nimic, căci învățătorul era bolnav. Acolo unde păzeam oile am citit, pe silabe, viața Sfântului Ioan Colibașul, și m-a cuprins dorul de a pleca să mă fac monah. Fără să știu nimic. Nici călugăr nu văzusem, nici mânăstire. Nimic.”

Împlinind șapte ani, Evangelos se îndreptă spre Halkida, ca să lucreze într-un magazin. Încă de la această vârstă fragedă deprinde asceza ascultării de cei mai mari. Povestea mai târziu: „Vindeau acolo de toate. În acea vreme aveau la magazine unelte, chei, lacăte și sfiori, dar și zahăr, orez, cafea și piper, tot ceea ce are o băcănie. Era mare magazinul. (...) Am mers și eu. Tot ce-mi ziceau ei, făceam. Toți îmi porunceau mie, iar eu alergam

pretutindeni. (...) Când m-am dus eu, m-au pus pe mine la toate. Și la măturat și la flori. (...) Le făceam pe toate. Unde îmi ziceau, acolo mergeam.”

Despre stilul de viață al monahilor din Sfântul Munte Athos, Evangelos află, într-o bună zi, de la un bătrân care pătrunde în băcănie, îi comandă două sardale și jumătate de oca de vin, și se așterne la vorbă cu un alt bărbat, care era mai în vârstă. Primul îi povestea celui de-al doilea: „M-am dus să mă călugăresc, dar apoi am plecat. Ce frumos era acolo! Am văzut nevoitori, pustnici, oameni sfinți care se străduiau să-L iubească pe Dumnezeu, luptându-se în pustie cu posturi, rele pătimiri și rugăciuni. Le-am lăsat, însă, pe toate și m-am întors în lume, unde m-am încurcat cu mii de chinuri. Mi-aduc aminte mereu și-mi pare rău că n-am rămas acolo; am venit în lume, să mă chinuiesc atât de mult cu familie, copii, atâta hărmălaie. M-au îngenucheat necazurile vieții.” Aceste cuvinte nostalgice vor reverbera puternic în sufletul micului Evangelos. Părintele povestește mai departe: „Peste puțin timp, au plecat bătrâneii, dar mintea mea rămăsese la cele auzite. M-a cuprins, din acea clipă, un dor să merg și eu acolo unde fusese acel bătrân. Mi s-a lipit de minte gândul că aș putea să-mi împlinesc visul – să-l urmez pe Sfântul Ioan Colibașul. Mi s-a făcut un dor fierbinte.”

„VIAȚA MEA ÎN SFÂNTUL MUNTE A FOST RUGĂCIUNE, BUCURIE, ASCULTARE FAȚĂ DE BĂTRÂNII MEI”

Visul i se va împlini la vârsta de doisprezece ani: pleacă, în taină, spre Sfântul Munte și, prin purtarea de grijă

LIBRIS | We know books

dumnezeiască, ajunge la Chilia Sfântul Gheorghe, din Kavsokalivia, unde intră sub ascultarea a doi bătrâni, frați după trup, iubitori, dar foarte aspri – Pantelimon și Ioanichie. Aici, Evanghelos se va exersa în deprinderea virtuții ascultării. Peste ani, Sfântul Porfirie va spune că darurile cu care Dumnezeu l-a împodobit au venit ca urmare a faptului că făcuse ascultare desăvârșită de cei doi bătrâni: „Această ascultare desăvârșită m-a mântuit. Pentru ea mi-a dat Dumnezeu darul. Da, v-o repet, făceam deplină ascultare de Bătrânii mei. Nu ascultare silită, ci cu bucurie și iubire. Îi iubeam cu adevărat. Și, pentru că-i iubeam, această iubire mă făcea să simt și să înțeleg ce voiau. Cunoșteam, înainte de a-mi spune, ce voiau și cum voiau fiecare lucru. Mergeam aici, mergeam dincolo. Le eram dăruit cu totul. Pentru aceasta, sufletul meu zbura de bucurie lângă ei. Nu mă gândeam la nimeni. Au trecut părinții, au trecut cunoscuții, au trecut prietenii, a trecut lumea. Viața mea era rugăciune, bucurie, ascultare de Bătrânii mei.”

La Chilia Sfântul Gheorghe, din Kavsokalivia, Evanghelos învață să citească – silabisind după *Psaltire* (mai târziu o va învăța pe de rost), *Noul Legământ*, *Viețile sfinților*, *Mineiele*, *Octoihul*. Unul dintre bătrâni îl îndrumă să rostească Rugăciunea lui Iisus, cu ajutorul metaniilor: „După mai multe zile, m-a chemat Bătrânul și mi-a dat un șirag de metanii și mi-a spus să zic în fiecare seară rugăciunea *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă*. Nimic altceva. Nicio învățătură, nicio lămurire. Mai întâi mi-a dat metaniile și mi-a spus: «Fii atent! Pune metanie, sărută-mi mâna, sărută crucea de pe metanii, să te binecuvântezi, ca să te ajute Dumnezeu». De atunci am învățat să mă rog cu metaniile.” Bătrânii l-au lămurit și

în privința importanței rucodeliei: „Îmi ziceau: «Fii atent, să înveți rucodelie [în cazul lor, sculptura în lemn]. Aici nu poți să stai altfel; nu-i mănăstire, adică chinovie, ca să avem grădini, vii, stafide, fructe. Trebuie să muncești, ca să-ți cumperi posmagii.»”

Evanghelos a fost înveșmântat în haina monahală, pe când împlinise paisprezece ani. Din acele clipe s-a numit Nichita. După alți doi ani, a primit marea schimă.

SFÂNTUL PORFIRIE PRIMEȘTE HARISMA RUGĂCIUNII NEÎNCETATE ȘI A STRĂVEDERII

Minunată, de neînțeles pentru o minte raționalistă este întâmplarea în urma căreia Sfântul Porfirie a dobândit harisma rugăciunii și pe aceea a străvederii. Iată cum o povestea ucenicilor săi: „Într-o dimineață, pe la trei și jumătate, am mers la biserica cea mare, la Sfânta Treime, pentru slujbă. Era devreme, încă nu bătuse toaca. Nu se afla nimeni în biserică. M-am așezat în pronaos, sub o scară. Mă rugam nevăzut de nimeni. La un moment dat, s-a deschis ușa bisericii și a intrat un monah înalt, în vârstă. Era Bătrânul Dimas (rus de neam). Îndată ce a intrat, a privit în dreapta și în stânga, dar n-a văzut pe nimeni. Atunci, ținând în mână un șirag mare de metanii, a început să facă metanii mari, multe, iuți, zicând neconținut: *Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă. Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi*. În curând a căzut în răpire. Nu pot, nu găsesc cuvinte să înfățișez purtarea lui dinaintea lui Dumnezeu; mișcări de iubire și slujire, mișcări ale iubirii dumnezeiești, ale dăruirii de sine. L-am văzut stând cu mâinile desfăcute, în chipul crucii, precum a făcut Moise la Marea Roșie... Ce era asta?

Petrecea înlăuntrul harului. Strălucea în lumină. Asta era! Mi s-a împărtășit și mie îndată rugăciunea lui. Am pătruns într-o clipită în acea atmosferă. Nu mă văzuse. Ascultați! Am fost mișcat și am început să plâng. A venit harul lui Dumnezeu la mine, smeritul și nevrednicul. Cum să vă spun? Mi-a împărtășit harul. Adică, harul pe care îl avea acel sfânt a strălucit și în sufletul meu. Mi-a dat harismele sale duhovnicești.”

Ce s-a petrecut mai apoi cu fragedul monah Nichita? A participat, cuprins de această stare neobișnuită, cu tot sufletul, la Sfânta Liturghie: „La «Cu frica lui Dumnezeu», mulți părinți s-au împărtășit. Am pus și eu metanie și m-am împărtășit. Din clipa împărtășirii m-a cuprins o foarte mare bucurie, o însuflețire. După slujbă am plecat în pădure singur, plin de fericire și bucurie. Nebunie! Spuneam în minte rugăciunile de mulțumire de după Sfânta Împărtășanie, mergând spre colibă. Alergam prin pădure, săream de bucurie, deschideam în extaz mâinile cu însuflețire, cu putere, și strigam: *Slavă Ție, Dumnezeule! Slavă Ție, Dumnezeule!* Da, mâinile îmi încremeniseră, înlemniseră în chipul crucii. Adică, dacă mă priveai din spate, ai fi văzut o cruce. Capul meu ridicat spre cer, pieptul și el în afară, parcă voia să zboare din piept. Ceea ce vă spun e adevărat, am pățit-o. Cât timp am fost în această stare nu știu. Când mi-am revenit din starea în care eram, mi-am coborât mâinile și, tăcut și cu ochii în lacrimi, am mers mai departe.”

Harisma străvederii, proaspăt dobândite de Nichita, nu a întârziat să se manifeste. Sfântul Porfirie povestea în continuare: „În după-amiaza aceleiași zile, am ieșit din biserică. Am șezut pe bordură și priveam spre mare. S-a apropiat vremea ca Bătrânii să se întoarcă. Privind dacă

nu cumva vin, i-am văzut ca într-o proiecție, coborând niște scări de marmură. Însă acest loc era îndepărtat, în chip firesc n-aș fi putut să-l văd. I-am văzut pe Bătrâni prin harul lui Dumnezeu. M-am înflăcărat. Era întâia oară când mi se întâmpla așa ceva. Am zburat afară, am alergat la ei și le-am luat desăgile. «De unde ai știut că venim?», zice Bătrânul. Eu n-am spus nimic. Însă, când am ajuns la chilie, m-am apropiat de marele Bătrân Pantelimon, și, pe ascuns de părintele Ioanichie, i-am zis: «Părinte, nu știu cum să-ți explic. În vreme ce vă aflați dincolo de munte, eu v-am văzut încărcăți și am alergat. Muntele era ca un geam și vedeam prin el». «Bine, bine, a zis Bătrânul, nu da nicio însemnătate, și nici să nu spui cuiva, căci vicleanul urmărește.»”

ASCULTĂRI OMENEȘTI, EXPERIENȚE DUMNEZEIEȘTI

Pe la 19 ani, monahul Nichita s-a îmbolnăvit grav și a fost nevoit să părăsească Sfântul Munte. A revenit în Evvia și a fost primit în Mănăstirea Sfântul Haralambie. În 1926, la 20 de ani, Arhiepiscopul Sinaiului, Porfirie al-III-lea, îl hirotonește preot în biserica Sfântului Haralambie, din Kimi. Nichita devine, astfel, ieromonahul Porfirie. La vârsta de 22 de ani primește ascultarea de duhovnic, iar mai apoi pe aceea de arhimandrit.

Pentru un timp a fost preot paroh într-un sat din Insula Evvia. În Mănăstirea Sfântul Haralambie, din Lefka, a petrecut vreme de treisprezece ani. Un ucenic de-al său, Gheorghios S. Kroustalakis, profesor de pedagogie la Facultatea de Filosofie a Universității din Atena, descrie în cuvinte vii, impresionante, acești ani în care Sfântul

LRPIS | We know
break

Porfirie a viețuit aici: „Acolo, timp de treisprezece ani, ore în șir a ascultat spovedania a mii de credincioși, în special a locuitorilor din regiunile dimprejur, din Evvia, Kymi, Karystos, Aliveri, Vathia, dar și din alte regiuni. Pe toți care veneau la el îi ajuta să găsească drumul drept în viață și să-și rezolve cu înțelepciune problemele care îi împovărau. Cu darul discernământului și, mai ales, cu acela al străvederii, lumina unele aspecte din viața oamenilor, adâncite în bezna subconștientului, deschizându-le astfel căi de autocunoaștere și pocăință. Cei care au avut folos duhovnicesc din acest dar al său îl numeau «părintele-proroc».”¹

Alți trei ani, părintele Porfirie s-a nevoit într-o mănăstire părăsită, din Ano Vathia, închinată Sfântului Nicolae.

În anul 1940, părintele Porfirie primește ascultarea de a sluji ca preot paroh – și duhovnic – la Policlinica Sfântul Gherasim, care era situată în apropierea Pieței Omonia, din Atena. Vreme de 33 de ani îi va sluji, cu o abnegație inimaginabilă, pe oamenii care sufereau aici. Povestea, la bătrânețe: „L-am iubit mult pe Sfântul Gherasim, dar și pe bolnavi. Într-adevăr, nu treceam cu vederea pe nimeni. Cercetam toți bolnavii. După Dumnezeiasca Liturghie vizitam toate saloanele. Când nu aveam Dumnezeiasca Liturghie dimineața, îi spovedeam pe cei ce așteptau. Apoi mergeam să-i cercetez pe bolnavi. Am trăit acolo 33 de ani ca pe o singură zi. Am petrecut o viață plină de har.”

În 1955, se stabilește în Kallisia, într-o bisericuță închinată Sfântului Nicolae, primită în dar de la Mănăstirea Pendeli. În timpul liber, se dedică, plin de râvnă, cultivării pământului care înconjură sfântul lăcaș. În bisericuța

din Kallisia va fi cercetat de Lumina nezidită a Domnului nostru Iisus Hristos. Sfântul Porfirie le destăinuia ucenicilor: „Odată – era seară – m-am înțelea cu sora mea să mergem împreună în biserică, la Sfântul Nicolae, să ne rugăm. Am zis să mâncăm mai întâi, să se liniștească toți, apoi ne-am sculat și am mers pe ascuns în biserică. Am închis ușa. Am început rugăciunea *Doamne Iisuse...* După puțin timp, ne-a inundat o lumină, o lumină dumnezeiască. Am continuat cu *Doamne Iisuse...* și simțeam o bucurie de negrăit. Am rămas ceasuri întregi în lumina dumnezeiască, care încet-încet a plecat; am continuat cu *Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă* apoi ne-am întors la chilie. Mama era trează și ne aștepta. Îndată ce am deschis ușa, a zis: «Unde ați fost? De-asta m-ați pus să mă culc? Ați socotit că nu v-am văzut? V-am văzut de la geam. Am văzut o lumină care a coborât din cer și a intrat în biserică. M-am uitat și am plâns. Uite, ochii mei sunt plini de lacrimi.»”

Dorind cu ardoare să ridice în Milesi o mănăstire, în anul 1979, în timpul verii, părintele Porfirie se stabilește acolo. Mai întâi va viețui, o vreme, într-o rulotă, iar mai târziu într-o chilie mică. În această perioadă a vieții îndură mucenicește multe-i beteșuguri. În 1984, grav bolnav și orb, părăsește chilioara pentru o încăpere nouă, ce făcea parte din corpul mănăstirii care se înălța de la o zi la alta.

Pe 26 februarie 1990, părintele Porfirie a pus temelie bisericii Mănăstirii Schimbarea la Față. Dumnezeu îi îndeplinise visul. Un ucenic de-al său povestește: „Într-o zi, în chilia sa din cărămidă, în clipe de înălțare duhovnicească, îmi vorbea cu glas scăzut, despre marea sa iubire, Catedrala mănăstirii, care urma să se ridice în viitor: «Va fi o biserică foarte frumoasă. Te-ai dus în atelierul de

proiectare să vezi ce planuri frumoase au făcut inginerii? Să mergi să le vezi! Vom face paraclisuri subterane, ce vor fi luminate cu lumină ascunsă. Acolo vor veni părinți aghioriti, înaintați în viața duhovnicească pentru a exersa și a-i invita pe alții la Rugăciunea inimii. Acest lucru va fi foarte important, fiindcă Rugăciunea lui Iisus cuprinde toate rugăciunile și face minuni. (...) Ascetismul ortodox nu este doar pentru mănăstiri, ci și pentru lume. Sunt o mare binecuvântare rugăciunile în biserică, slujbele lungi și slăvirea lui Dumnezeu în duhul iubirii. Dacă ai ști cât se chinuie sufletele din pricina patimilor și cât sunt de ușurate lângă dragostea lui Hristos!»²

DARURILE DUHOVNICESTI ALE SFÂNTULUI PORFIRIE

Dedicându-se cu totul, încă din copilărie, slujirii lui Dumnezeu, părintele Porfirie a primit o sumedenie de harisme: dragostea fierbinte pentru cele dumnezeiești, iubirea jertfelnică față de semenii săi, smerenia, ascultarea până la lepădarea de sine, asceza continuă, trezvia. În anumite momente, trupul său emana lumină. Cuviosul Porfirie primise darul înainte-vederii, dar și puterea de a descoperi și vindeca bolile fizice și psihice de care sufereau cei care îl cercetau.

Z.V., un om de afaceri, i-a trimis profesorului Gheorghios S. Kroustalakis o scrisoare în care detalia cum a decurs prima întâlnire cu binecuvântatul părinte Porfirie: „Când am intrat în chilia sa, mi-a luat mâna și, ținând-o într-a sa, m-a întrebat cum mă cheamă. I-am răspuns și apoi i-am explicat că mă neliniștesc niște probleme din pricina cărora aveam nevoie de sfatul său.

Apoi mi-a zis să îi spun problemele una câte una. În primul rând, era vorba despre faptul că, de mai bine de un an, simțeam o durere în partea stângă, în dreptul inimii și în spate. La control doctorii nu mi-au găsit nimic. L-am întrebat pe părintele Porfirie din ce pricină simțeam acea durere, iar el mi-a răspuns: «Nu ai nicio boală, dar ești orgolios și egoist». În al doilea rând, voiam să am un al doilea copil dar, cu toate eforturile noastre, n-am reușit timp de trei ani și jumătate. Așadar, i-am spus părintelui problema care ne preocupa. Atunci părintele mi-a făcut semnul crucii pe frunte și mi-a spus: «N-ai grijă! Copilul va veni. Soția ta va rămâne însărcinată...» Apoi am luat binecuvântare de la părintele Porfirie și am plecat. Eram profund mișcat de dezvăluirile sale și mă emoționase faptul că Dumnezeu îmi dăruise șansa de a-l cunoaște pe acest om sfânt... Astăzi când vă scriu – 4 martie 1993 – «problema» de sănătate ce mă preocupa atunci s-a rezolvat de la sine, la patru luni de la vizita pe care i-am făcut-o părintelui. De asemenea, vreau să vă spun că, într-adevăr, mi s-a mai născut o fetiță, care acum are patru luni și jumătate. Dacă socotim timpul ce s-a scurs din ziua când am luat binecuvântare de la părintele Porfirie până astăzi, ne putem da seama că acest lucru a fost cu puțință numai datorită rugăciunilor părintelui.»³

Ucenicul său, Konstantinos Yannitsiotis, vorbește despre darul Sfântului Porfirie de a cunoaște în profunzime străfundurile psihismului uman: „Părintele era un cunoscător desăvârșit al subconștientului sufletului meu. (...) Acum, ceea ce mă impresiona era faptul că părintele îmi dezvăluia, cu aceeași ușurință, adevăruri despre mine însumi, pe care nu le știam nici eu. Era vădit faptul că el se adâncea, precum scufundătorii, în spațiul subconștient